

Letné školy 2021: Odporúčania pre školy

I. KTORÉ DETI ZAPOJIŤ A AKO

Zamerajte sa na zapojenie žiačok a žiakov, ktorí počas pandémie stratili najviac. Odporúčame, aby ste do letnej školy zapojili najmä deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a/alebo deti, ktoré bolo počas zatvorených škôl ťažké zapojiť do dištančnej výučby – vrátane tých, ktoré ste nemohli vyučovať prostredníctvom internetu.

Pripomíname, že k tejto téme plánujeme zorganizovať webinár, na ktorý sme pozvali aj riaditeľku základnej školy v Ždani, pani Natašu Rokickú. V Ždani organizovali letnú školu aj minulý školský rok, cieľom stretnutia je vymeniť si problémy ohľadom letných škôl a skúsenosti s ich riešeniami.

Nahlásiť svoj prípadný záujem môžete na tomto linku: <https://forms.gle/1vkvbHxx2AEZriXm9>

Na čo sa potrebujete pripraviť:

1. VÝBER ŽIAKOV

- Spolu s kolegami a kolegynami **pripravte zoznam žiakov a žiačok, ktoré mali počas pandémie sťažený prístup k výučbe**
 - Do zoznamu odporúčame zaradiť **najmä deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a deti, ktoré ste nemohli vyučovať prostredníctvom internetu**
- K deťom na zozname dopíšte miesto/obec ich bydliska
 - Pomôže Vám to získať prehľad, ktoré deti by do letnej školy potrebovali dochádzať verejnou dopravou
 - Viac o spôsoboch, ako zabezpečiť dopravu detí do letnej školy, píšeme v závere dokumentu
- Poproste triednych učiteľov, aby k deťom na zozname dopísali telefonický kontakt na rodičov
 - Ak takýto kontakt kolegovia pri niektorých deťoch nemajú, skúste kontakt získať od samotných detí

2. OSLOVOVANIE ŽIAKOV

- S kolegami a kolegynami sa zamyslite nad tým, akým spôsobom viete osloviť rodiny jednotlivých detí zo zoznamu

- **Telefonicky**
- **Listom:** treba však mať na pamäti, že čitateľská gramotnosť niektorých rodičov môže byť nízka, preto treba informácie podať čo najjednoduchšie a najzrozumiteľnejšie
- **Rodičovské združenie v škole**
- **Rodičovské združenie v komunite**
- **Individuálne návštevy v domácnostiach**
- **Využite personálne zdroje školy**
 - Napríklad individuálne návštevy v domácnostiach môžu okrem učiteľov a učiteliek zabezpečiť najmä sociálni pedagógovia alebo pedagogickí asistenti
- **Využite personálne zdroje obce (kde sídli škola, prípadne spádových obcí)**
 - **V mnohých lokalitách pôsobia napríklad zamestnanci terénnej sociálnej práce, komunitných centier, prípadne asistenti osvetu zdravia** – je pravdepodobné, že ste sa už na nich obrátili počas dištančnej výučby napríklad pri pomoci s rozdávaním pracovných listov a školských materiálov
 - Ľudia v týchto profesiách **majú často nadviazaný kontakt a dôveru rodín Vašich žiakov**, môžu Vám preto veľmi výrazne pomôcť pri informovaní a presvedčaní rodičov detí z Vášho zoznamu
 - Veľmi by pomohlo, ak by ste sa s ľuďmi v týchto profesiách skoorinovali – **pozvite ich do školy, vysvetlite im princíp a dôležitosť letnej školy a poproste ich o pomoc pri informovaní rodín**

3. SPÔSOB MOTIVÁCIE ŽIAKOV A RODÍN

- **Keď budete informovať rodičov detí zo zoznamu o letnej škole, odporúčame vysvetliť im najmä informácie o:**
 - **dôležitosti letnej školy** (lepšie zvládnu nový školský rok, pomôže to, aby neopakovali ročník a mohli si dokončiť školu)
 - **poskytovaní bezplatnej stravy** počas letnej školy – viac o možnostiach, ako deťom zabezpečiť stravu, píšeme v závere dokumentu
 - **bezplatnej doprave** do a z letnej školy – viac o možnostiach, ako zabezpečiť dopravu pre deti, píšeme v závere dokumentu
- Spolu s kolegami a kolegyňami **skúste premyslieť, ako by ste ešte vedeli motivovať deti a ich rodiny, aby ich letná škola zaujala**. Môže pomôcť napríklad:
 - že tam nebudú sami, ale budú tam aj ich spolužiaci a kamaráti
 - výlet za odmenu
 - súťaže/krúžky/volnočasové aktivity
 - nacvičenie hudobného/divadelného vystúpenia

- ukážkové hodiny pre rodičov

II. AKO NASTAVIŤ LETNÚ ŠKOLU

1. **Využite maximálnu dĺžku letnej školy pre jedného žiaka či žiačku = 3 týždne.** Výskumy ukazujú, že letná škola má účinok, ak ju deti navštevujú pomerne dlho. Skúste zabezpečiť, aby **všetky zapojené deti navštevovali letnú školu počas celých troch týždňov.**
2. **Menej je viac - vzdelávajte žiakov a žiačky v malých skupinách.** Výskumy ukazujú, že vzdelávanie počas letnej školy je účinné, ak prebieha aj v malej skupine žiakov a žiačok. Aj z vlastných skúseností zrejme poznáte, že je iné učiť veľkú a malú triedu.

Ak je to vo vašich možnostiach – teda ak dokážete presvedčiť viacerých kolegov a kolegyné, aby sa do letnej školy zapojili - vzdelávajte počas letnej školy deti aj v malých skupinách (ideálne 5 detí v jednej skupine).

Informáciu o tom, ako by vyzerala organizácia letnej školy za týchto podmienok, máte vo Vašej mailovej správe.

3. **Letná škola by nemala byť len letným táborom – skúste venovať primeraný čas vzdelávaniu.** Výskumy ukazujú, že letná škola je účinná, ak sa deti venujú vzdelávaniu v primeranej miere. **V prípade krátkeho cyklu venujte vzdelávaniu 3 hodiny a v prípade dlhého cyklu minimálne 4 hodiny.**
4. **Zamerajte sa na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti (čítanie s porozumením, práca s textom) a matematickej gramotnosti.** Čas venovaný letnej škole je vzácny a preto sa treba sústrediť na kľúčové zručnosti dôležité pre ďalší úspech detí.
5. **Skúste tiež pripraviť aktivity na kvalitné trávenie voľného času zapojených žiakov a žiačok.** Letné školy nie sú určené len na vzdelávanie, ale slúžia aj na zmysluplné trávenie voľného času a posilňovanie sociálnych väzieb. **Zaujímavé a kvalitné voľnočasové aktivity môžu pomôcť aj pri motivovaní detí, aby sa do letnej školy vôbec zapojili, ako aj pri zabezpečení ich pravidelnej dochádzky.**

III. ČO A KTO VÁM MÔŽE POMÔCŤ PRI ORGANIZÁCIÍ A ZABEZPEČENÍ LETNÝCH ŠKÔL

1. **Zabezpečte deťom bezplatnú stravu.** Od 1. 8. 2021 nemajú nárok na dotáciu na stravu všetky deti, dotáciu na letnú školu však možno využiť aj na zabezpečenie stravy. Pre motiváciu rodín detí a deti samotné je veľmi dôležité, aby bola strava počas letnej školy poskytovaná **bezplatne.**
2. **Zabezpečte deťom možnosť dopravy.** V prípade, ak deti do letnej školy musia dochádzať verejnou dopravou, náklady na cestovné späť sa preplácajú (rovnako ako počas bežného školského roka). Je však dôležité, aby mali rodiny detí cestovné do letnej školy predplatené vopred, inak hrozí, že sa letnej školy nebudú zúčastňovať – nestačí teda

cestovné preplácať rodinám až po skončení letnej školy. Využiť na to môžete opäť dotáciu z letnej školy.

V prípade, že deti do letnej školy musia dochádzať verejnou dopravou, **je tiež dôležité overiť si, či sa do a z letnej školy vedia dostať podobne, ako počas bežného školského roka.** Môže sa totiž stať, že dopravné spoločnosti majú počas leta upravené cestovné poriadky. V prípade, že deťom počas leta nechodia vhodné spoje, **je veľmi dôležité vymyslieť alternatívu** – napríklad v spolupráci s obcou zabezpečiť samostatný školský spoj, prípadne sa obrátiť s prosbou na vedenie miestnych dopravných spoločností.

Ponúkame Vám tiež možnosť zapojiť sa do webináru o organizácii letných škôl – vrátane spôsobu, ako zabezpečiť dopravu v rámci letnej školy – kde svoje skúsenosti bude zdieľať riaditeľka základnej školy v Ždani, pani Nataša Rokická.

Nahlásiť svoj prípadný záujem môžete na tomto linku:

<https://forms.gle/1vkvbHxx2AEZriXm9>

3. Keďže organizácia letnej školy môže byť pomerne náročná, nadviažte spoluprácu s relevantnými aktérmi a organizáciami, ktoré by vám dokázali pomôcť. Napríklad oslovte zamestnancov a zamestnankyne obce alebo mesta, terénnych sociálnych pracovníkov a pracovníčky a ďalšie organizácie, ktoré pôsobia v blízkosti vašej školy. **Výrazne tiež môže pomôcť, ak do organizácie letnej školy a s ponukou pomoci pri zabezpečení jej chodu, oslovíte aj rodičov samotných detí.**

Centrum vzdelávacích analýz je nezávislá analytická a výskumná organizácia. Naším cieľom je na základe dát a výsledkov výskumu prispievať k zvyšovaniu kvality vzdelávania a k vyrovnávaniu šancí vo vzdelávaní.

Autormi materiálu sú Juraj Čokyna (prostredníctvom programu Teach for Slovakia pôsobil ako učiteľ v základnej škole v Šarišských Bohdanovciach, vydal knihu A okraje máš kde? a pracoval ako analytik Inštitútu vzdelávacej politiky na ministerstve školstva) a Michal Rehúš (vyštudoval učiteľstvo dejepisu a pedagogiky a pôsobil na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a ako analytik v Inštitúte vzdelávacej politiky na ministerstve školstva).